

GENÇLERİN BABALIK ROLÜNE İLİŞKİN TUTUMLARI, KENDİ BABALARININ DAVRANIŞI VE SOSYO DEMOGRAFİK FAKTÖRLERLE İLİŞKİSİ

Yrd.Doc.Dr. Figen Karadayı

Çukurova Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Çukurova Üniversitesinin çeşitli bölümlerinde okuyan gençlerin, babalık rolünü nasıl algıladıkları, kendi babalarının davranışını nasıl değerlendirdikleri, babalarının babalık uygulaması ve sosyo demografik faktörlerle, gencin tutumlarında gelenekselden çağdaşa farklılaşmaları incelemektir. Bu amaçla sosyo demografik değerlendirme soru kağıdı, gencin babalık rolüne ilişkin kendi görüşü, kendi babasının davranışını değerlendirmesi soru kağıtları, çeşitli bölümlerden 204 öğrenciden oluşan örneklem grubuna uygulanmıştır. Faktör Analizi sonucunda, gencin tutumuna ilişkin 15, babasının davranışına ilişkin 11 faktör belirlenmiştir. Gençlerin babalık rolü tutumundaki çağdaşlığın, babanın davranışındaki çağdaşıktan yüksek olduğu, kızların erkeklerden daha yüksek puanlar aldığı görülmüştür. Sosyal bilimlerde okuyanlar, kentsel yöreden gelen ve son sınıfta olanlarda puanlar diğerlerinden daha yüksektir. Ana baba eğitimi, meslek, gelir, yerleşim yeri gibi bazı değişkenler gencin tutumları ile ilişkilidir. Babanın davranışlarının gencin babalık rolü tutumunda beklendiği kadar çok boyutta etkili olmadığı söylenebilir. Babanın davranışına ilişkin sınırlı sayıda faktör gencin bazı görüşleri üzerinde etkili bulunmuştur.

ABSTRACT

The aim of the present study is to examine fatherhood role perception of adolescents studying in different departments of Çukurova University, evaluation of their own fathers' behavior, and changes in attitudes of adolescents from traditional to modern with their fathers' practice and sociodemographic factors. For this purpose, a sociodemographic questionnaire, Fatherhood Role Attitudes of Adolescents and Fatherhood Attitudes and Behaviors of their Fathers questionnaires were applied to a sample of 204 students from different departments. In Factor Analysis, 15 factors in relation to adolescents fatherhood role and 11 factors for their fathers' behavior were determined. Modernization of adolescents' fatherhood attitude is higher than their fathers' fatherhood behavior, females received higher scores than males. Those studying in Social sciences, coming from urban areas, and last year students received higher scores. Parents' education, occupation, income, residence variables seem to be related to adolescent fatherhood attitude variables. Fathers's fatherhood variables do not seem to be influential on fatherhood role attitude of adolescents in many dimensions as it is expected. Limited number of factors in relation to their fathers behavior were found to be related to variables of adolescents' fatherhood attitudes.

Giriş

Babalık rolünün önceleri değer kaybetmesi, daha sonra da yeniden değer kazanması gibi bir sürecin yaşanmasında, öncelikle toplumsal, kültürel, tarihsel değişimleri sorumlu tutmak uygun bir değerlendirme olacaktır. Batı toplumlarının endüstrileşmesi, ailede kadın ve erkek arasında önceden daha çok varolan paylaşımdan, katı bir görev ayırımına doğru bir değişime yol açmıştır (Lamb, 1981). Endüstrileşme olgusu, uzun çalışma süresini gerekli kılarak, babaların daha uzun zamanlar evin dışında zaman geçirmesini de birlikte getirmiştir. Endüstrinin sunduğu iş, babanın hem evden uzakta olmasına yol açmakta, hem de tarımsal toplumlarda olduğu şekilde, çocuklarını kendi işinde eğitmesine fırsat tanımamaktaydı. Gençin kendi işinde usta çırak ilişkisi ile meslek öğrenmesine olanak yoktu.

Böylelikle önceleri, çocukların sosyalleşmesinde daha önemli rolü olan babalar giderek ailenin ekonomik sorumluluğunu yüklenerek ev ve çocuklarla ilgili işlev ve yükümlülüklerini annelere bırakmıştır. Anneler zaten çocuğu taşıması ve emzirmesi nedeniyle çocukla daha çok ilgilenirken, babanın ekonomik hayata giderek daha çok yönelmesi ile, çocukların sosyalleşmesi görevini de üstlenir olmuştur.

Bu şekilde kadın ve erkeğin görev ayırımındaki büyük farklılaşmalar, kadın hareketleri, kadının eğitimine önem verilmesi, artan teknolojik standartların ve yaşam koşullarının ailede tek kişinin çalışmasını yetersiz kılması gibi nedenlerle kadının da ev dışında çalışmaya başlaması ile birlikte yeniden dengelenme gereği doğmuştur.

Önceden var olan aile yaşamındaki kadın erkek işbölümü bu değişimlerden olumsuz etkilenme göstermeye başlamıştır. Kadının ev işleri ve çocuk bakımına ayırdığı zamanın azalması, eve ekonomik katkısı, erkeğin evle ve çocuklarla ilgisini arttırmasını zorunlu kılmıştır. Kadın hareketleri de, kadının giderek eşinden ailede daha aktif bir rol oynamasını talep etmesine yol açmıştır (Lamb, 1981). Ayrıca bazı modern babalar da çocuklarının yaşamlarında ve sosyalleşme sürecinde önemsiz, ilgisiz kişiler olarak kalmak istememeye başlamışlardır (Lamb, 1981). Babaların çocukları ile ilgilenmesi, toplumsal kültürel koşullara, aile içi ve aile dışı etkilere ve babanın bireysel özellikleri gibi çeşitli faktörlerin ortak etkileşimince bağlı olarak değişmektedir (Parke, 1996).

Ailede ana baba rollerinin aşırı farklılaşmasına dikkat çekilmesi, babanın ailede rolünü inceleyen ve baba rolünün çocukların çeşitli alanlardaki gelişimi üzerinde olumlu etkisini ortaya koyan araştırmaların artmasına da yol açmıştır (Harris, Marmer, J.K., 1996; Kağıtçıbaşı, 1982; Lamb, 1981; Minton, Pasley, 1996; Schiamberg, 1988). Lamb

(1981) çocukların sosyalleşme sürecinde babanın rolünü incelemenin önemine dikkat çekmektedir. Kadının çalışma durumu dikkate alındığında bile babalar çocukları ile boş zamanını birlikte geçirmeye ve onların eğitimi ile uğraşmaya az zaman ayırmaktadırlar (Harris, Marmer, 1996). Babanın ilgisi, çocukların ve anababanın bazı özellikleri, babanın eğitimi, çocukların cinsiyeti, yaşı ile değişmektedir.

Bir dizi araştırma, babanın çocukları ile yoğun ilgisinin, çocukların duygusal ve bilişsel sağlıklı olma durumuna olumlu katkısını ifade etmektedir (Lamb, 1981). Özellikle erkek çocuklarda babanın daha uzun süre birinci derecede bakım veren kişi olduğu durumlarda, daha yüksek akademik başarı ve daha iyi sosyal gelişim öngörülmektedir (Williams, Radin, Coggins, 1996).

Babanın ilgisinin, aynı zamanda eşyle ilişkiler ve evlilik kalitesini etkileyeceği de belirtilmektedir. Babanın ailede var olması ve ilgisi, kötü ekonomik koşulların çocuklar üzerindeki olumsuz etkisini telafi edici rol oynadığı, çocuklarda suç oranını düşürdüğü de ifade edilmektedir (Harris ve Marmer, 1996; Sorenson, Brownfield, 1991). Ayrıca yetişme yıllarında, baba ile yüksek kaliteli bir ilişki deneyimi olan çocukların ergenlik dönemini daha iyi yaşayacağı ileri sürülmektedir. Ana ve babanın birlikte çocuk üzerindeki yoğun ilgisi, daha yüksek, okul başarısına da yol açmakta ve bu durum ekonomik koşulları kötü olan ailelerde daha da etkili olmaktadır (Maccoby ve Martin, 1983). Babanın ilgisi, çocuğa yakınlık derecesi, duygusal yoğunluk, ortak ve destekleyici etkileşimde bulunma ve davranışsal katılım gibi çeşitli alanlarda olabilir. Ancak babanın ilgisi ailenin ekonomik olanakları kötüleştikçe de azalma göstermektedir (Harris, Marmer, 1996).

Yoğun baba ilgisinin, çocukları psikolojik sorunlar yaşamaktan koruduğu da rapor edilmektedir (Harris, Marmer, 1996). Özellikle babanın duygusal varlığı ve ilgisi çocukların psikolojik sağlığını olumlu etkilemektedir. Psikolojik sorunlu aileler araştırıldığında bu durumun oluşumunda babaların önemli rolü olduğu ortaya çıkmaktadır (Phares, 1992; Phares, Compas, 1992). Ancak babada psikopatolojik bulguların varlığı, çocuk veya gençte psikopatoloji için yeterli fakat gerekli olmayan bir koşuldur. Boşanma, strese karşı kalma, uygun bakım ve sevgiden yoksun kalma ve annenin psikopatolojisi de diğer etkili faktörlerdir (Phares, Compas, 1992). Oysa uzun yıllar, çocukların psikolojik sorunlarından anneler sorumlu tutulmuş, babaların çocuklarla etkileşimi az olduğundan, babalar araştırmalarda pek ele alınmamıştır. Anne ve babanın ortak, uyumlu ve dengeli davranmasının gençlerin psikolojik olumsuz belirtiler göstermesini azaltıcı rol oynamaktadır (Hightower, 1990, Karadayı, 1992).

Babanın yalnızca evde var olması, çocuğun sonraki ergenlik yıllarında sosyal ve ekonomik iyi olma hali üzerinde yeterli olmamakta, baba ile yüksek kaliteli bir ilişki deneyimi gerekmektedir (Harris, Marmer, 1996). Babanın, gençle yakınlığı annenin yakınlığına kıyasla gencin özsaygısı, problemleri davranışı ve genelde işlevselliği üzerinde, çok daha iyi bir saptayıcı olduğu belirtilmektedir (LeCroy, 1988).

Babanın çocukları ile ilişkisi daha çok oyun ve diğer boş zaman etkinlikleri, daha araçsal hedefler, belirli görevler ve başarı ile ilgili konularda olup annenin çocukla ilişkisinden farklıdır (Collins, Russell, 1991). Babalar daha çok bir eyleme yönelik çocukları ile ilişki kurarken, anneler daha çok kişilerarası etkileşim, duygusal destek ve bakıma yönelik ilişki kurmaktadır (Lamb, 1981). Her iki cinsiyetten gençler birçok konuda daha çok anne ile iletişim kurmakta ve kendini anneye açmaktadır (Noller, Bagi, 1985).

Özellikle kadının çalıştığı durumlarda babanın çocuk bakımına ve ev işlerine katılımı eşinin bazı sorumluluklarda rahatlamasına yol açarak anne-çocuk ilişkisinin daha kaygısız, huzurlu olması açısından da olumlu sonuç doğuracaktır. Babalarının babalık görevlerine daha çok yoğunlaşmasından erkek çocukların, kız çocuklara kıyasla daha çok yararlandığı görülmüştür (Parke, 1996). Baba rolü, bireyin uygun gördüğü babalık davranışı kavramını içselleştirmesini içerir (Minton, Pasley, 1996). Babalar disiplin kurma, öğretme, bakım verme, oyun içinde etkileşim gibi dört ayrı alanda çocukları ile iletişim kurabilmektedir (Minton, Pasley, 1996).

Türkiye’de de çok iyi bilindiği gibi ailede kişiler arası ilişkiler açısından anne odak noktası, baba ise daha dışta bir yer almaktadır (Hortaçsu, 1989). Ayrıca anne-kız arası daha güçlü bir bağ varken baba oğul arası ilişki daha uzak görünmektedir. Aynı şekilde kızlar arası ilişki de erkekler arası ilişkiye göre daha güçlü olduğundan, baba ile çocuk ilişkisinin, erkek çocuklar için önemi kız çocuklardan büyüktür (Hortaçsu, 1989). Ayrıca babalar erkek çocukları ile, annelerin olmadığı durumlarda daha olumlu etkileşim kurmaktadır.

Baba oğul arası iletişim düzeyi de batıdan daha düşük düzeydedir (Hortaçsu, Oral, Gültekin, 1991). Ayrıca anne ile ilişkiler, baba ile ilişkileri belirlemede önemli bulunmuştur. Kent-köy kökeni, eğitim durumu, meslek, yaş v.b. değişkenlerle çok değişmekteyse de babalar genelde çocukları ile ilgilenmeyi, ev işlerini annelere bırakmaktadır ve daha çok ailenin ekonomik kazancını sağlayan bir görev üstlenmektedirler. Kültürel olarak yaygın bir şekilde kabul edilen babanın disiplin sağlayıcı işlevi, annenin ise ev işleri ve çocuk yetiştirmeden sorumlu görevidir. Baba daha uzak, az konuşur, sevgisini göstermez, güçlü, kuvvetli, korkmaz, erkekçe özellikleri taşımaktadır. Son yıllarda babalık rolünde kentsel yörelerde ve gençler arasında büyük değişiklikler görülse de bazı temel unsurları aynı kalmaktadır. Otorite, saygı ve maskulin olma kültürümüzde, nesilden nesile erkek olmanın bir özelliği olarak babadan oğula aktarılmaktadır (Volkan, Çevik, 1989).

Araştırmalarda, kadınlar için daha çok, ev yapıcı, erkekler için ise başarıya yönelik hedef, beklenti ve dileklerin ifade edilmesi yolu ile cinsiyet rolüne ilişkin farklılaşmalar sezilmektedir (Kağıtçıbaşı, 1982).

Halen kadınların % 10’u çalışırken eğitime verilen değer ve kadının gelişiminin öneminin kavranması gibi hedeflerle önümüzdeki yıllarda daha çok kadının eğitime ve

çalışma hayatına girmesi beklenebilir. Halen aile içinde ev işleri ve çocuk sorumluluğunu çok doğal bir görev olarak kabul eden çalışan çalışmayan kadındaki bu değişim aile içi dengelerin ve iş bölümünün yeniden gözden geçirilmesini gerekli kılacaktır. Bütün bu nedenlerle hızla değişmekte olan kültürümüzde babalık rolünün incelenmesi, bu konuya önem verilmesi, aile kurumunu ve çocukların psikolojik durumlarını koruyabilmek için gerekli görünmektedir. Bütün değişime karşın hala erkek olmanın çok önemli bir ayrıcalık olarak görüldüğü toplumumuzda, baba olmayı gençlerin nasıl değerlendirdikleri, ailede ne derece paylaşımcı, yenilikçi bir baba rolü tasarladıkları ve kendi babalarının babalık rolünü nasıl algıladıkları gibi konularda bilgi toplamak bu araştırmanın amacıdır. Ayrıca gençlerin babalık rolü tutumları üzerinde hangi sosyo demografik faktörlerin ve kendi babasının tutum ve davranışlarına ilişkin hangi faktörlerin daha etkili olduğu da araştırılmıştır. Babalık rolünü inceleyerek bu konuya dikkat çekmek ve bu alanda yeni araştırmaların yapılmasına yol açmak bu çalışmanın en temel hedefidir.

YÖNTEM ÖRNEKLEM

Araştırmanın örnekleri, 94 kız, 110 erkek olmak üzere toplam 204 üniversite gencinden oluşmaktadır. Çukurova Üniversitesinin çeşitli bölümlerinde okuyan gençler kota örnekleme tekniği ile araştırmaya alınmıştır. Çeşitli bölümlerden, köy- kent kökeni, yurtda evde kalma, Adana'dan dışardan olma gibi farklı grupların örnekleme yeterince yer almasına özen gösterilmiştir. Örneklemin kendisi ve ailesine ilişkin bazı sosyo demografik özellikleri aşağıda özetlenmiştir.

Araştırma kapsamına giren üniversite gençleri Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi bölümleri, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi gibi diğer sosyal bilimler, Mühendislik-Mimarlık, İlahiyat Fakültesi ve yüksekokullarda okuyan öğrencilerdir. Öğrencilerin %45.9'u kız, %54.1'i erkektir. Yaş ortalaması 20.8'dir. Grubun %57.1'inin çocukluğunu geçirdiği yöre il merkezi, %25.4'ünün ilçe, %17.6'sının ise köysel yörelerdir. Örneklemin %60'ının çocukluk yılları. Akdeniz Bölgesinde, %13.2'sinin Güneydoğu Anadolu, %7.8'inin Doğu Anadolu, %8.8'inin Ege, Marmara ve %2.9'unun ise Karadeniz Bölgesinde geçmiştir. Halen ailelerinin %66.3'ü il merkezlerinde otururken %11.2'si köysel yörelerde yaşamaktadır. Öğrencilerin %71.9'u Adana ili ve komşu il ve köylerinden gelmiştir. %29.1'i ise uzak il, ilçe ve köylerden gelmiştir. Ortalama ailelerindeki çocuk sayısı 4.0'dır. Öğrencilerin %32.7'si halen ailelerinin yanında %40.5'i yurtda, %9.5'i ise evde arkadaşları ile kalmaktadır.

Babaların %6.8'i ilkokul bitirmemiş, %25.9'u ise üniversite bitirmiştir. Annelerin ise %32.2'si ilkokul bitirmemiş, %6.3'ü üniversite mezunudur. Babaların %3.9'u büyük işletme sahibi, %13.7 eğitimli meslek sahibi, %25.8'i memur, öğretmen, %16.1'i küçük ticaret yapan zanaatkar, %26.8'i kalifiye, düz işçi, %2.0'i çiftçidir. Annelerin ancak %14.6'sı çalışmaktadır.

Gençlerin ailelerinin ekonomik durumunu belirleyebilmek üzere listelenen 14 adet elektrikli ev aletlerine ailelerin sahip olma ortalaması 5.7'dir. Ailelerin yarısından çoğunun evinde çamaşır makinesi, mutfak robotu, fotoğraf makinesi, cep telefonu bulunmaktadır. 4 ile 6 elektrikli ev aleti bulunanların oranı %21.5 iken, 10'dan fazla sayıda elektrikli ev aleti olanların oranı %12.7'dir.

Ailelerin %13.2'si kira evinde otururken, %82.4'ü kendi evinde kalmaktadır. Ailelerin %52.7'sinin hiç otomobili yok. %23.9'unun eski otomobili, %21.5'inin ise iki yaşından küçük otomobili vardır.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Sosyo demografik bilgiler soru kağıdı. Gencin okuduğu bölüm, sınıfı, yaşı, cinsiyeti gibi temel bilgiler; çocukluk yıllarını geçirdiği ve halen ailesinin bulunduğu yerleşim yeri ve köy-kent kökeni, ailenin kuruluş şekli, çocuk sayısı, yaşlıların etkisi gibi aile yapısına ilişkin bilgiler, ana babanın eğitim ve meslek durumu, ailenin sahip olduğu elektrikli araç gereçler, ev dükkan, arsa, otomobilden oluşan gelir düzeyi konularında toplam 20 sorudan oluşmuştur.

Gencin babalık rolü konusunda kendi tutumu. Bu bölümde gencin, baba olmayı nasıl değerlendirdiği, kendi düşüncesine göre baba nasıl olur, ev işinde, çocuk bakımında, eşyle ilişkide, dışarıda ne yapar ne yapmaz, nasıl bir baba rolü oynar, çocuk eğitimine, kadın erkek rollerine ve kendi özelliklerine ilişkin görüşleri konusunda toplam 58 madde kapsamıştır. Maddeler olumlu ve olumsuz ifadelerdir. Ancak puanlamada hepsi olumlu yönde değiştirilerek puanlanmıştır. Yanıtlar hiç katılmıyorum 1, biraz katılıyorum 2, orta derecede katılıyorum 3, çoğunlukla katılıyorum 4 ve tamamen katılıyorum 5 şeklinde değerlendirilmiştir. Yüksek puanlar baba rolüne ilişkin çağdaşlığı ifade ederken düşük puanlar gelenekselliği simgelemektedir. Toplam puan yerine ortalama değerler kullanılmıştır.

Gencin kendi babasının babalık rolü tutum ve davranışlarına ilişkin tutumları

Bu kısımda gencin kendi babasını, kişiliğini, babalık rolünü nasıl algıladığına ilişkin toplam 62 madde bulunmaktadır. Babanın çocukları ile ilişkileri, ev işlerinde ve çocuk bakımında paylaşım, saygı otorite isteği, kararları ne derece ortaklaşa verdiği, kadın erkek farklılığına bakışı, çocukların eğitimi konusunda düşündükleri, babalık rolünü ne derece geniş ya da sınırlı uyguladığı, yeniliklere açıklığı, özgürlüğe düşkünlüğü alanlarında bilgiler kapsamıştır. Değerlendirmeler aynı şekilde 1'den 5'e değişmekte olup, ortalama değerler hesaplanmıştır.

Her iki soru kağıdına ayrı ayrı faktör analizi uygulandıktan sonra gencin kendi baba rolüne ilişkin tutumları 15 farklı faktörde toplanmıştır. Gencin kendi babasının baba olma tutum ve davranışlarında ise 11 faktör belirlenmiştir. Bu faktörlerin adları,

içerikleri aşağıda belirtilmiştir. Bütün faktörlerde ortalama puanlarda artış görülmesi, kadın ve erkeğin işlevlerini denk algılayan, yardımcı, paylaşımcı, demokratik, çağdaş baba rolü görüşlerinde artış olduğunu ifade eder. Puanların düşüşü ise o babalık faktöründe görüşlerin ayrımcı, kadın ve erkeği farklı gören, otoriter, geleneksel değerlere daha yakın olduğunu ifade eder.

Gencin Babalık Rolü Konusundaki Tutumları

Bu bölümdeki faktörlerle ilgili kısaltmalar gencin babalık rolü konusundaki kendi görüş ve değerlendirmelerini ifade ettiği için her birinin başında **gence ait** olduğunu simgelemek üzere 'G' yazılmıştır.

1.GKEİŞFARK (G-KADIN/ERKEK İŞLEV FARK): Gencin kadın ve erkeğe ailede farklı işlev yüklenmesi konusundaki görüşlerinde çağdaşlığı, annenin çalışması, erkeğin para kazanma yükünü paylaşması, babanın da evde çeşitli etkinliklere katılımı, kadın ve erkeğin işlevsel çeşitliğine ilişkin görüşleri.

2.GKEDOFARK (G-KADIN/ERKEK DOĞAL FARK): Gencin kadın ve erkeğin doğuştan, doğal yapı olarak farklı olması nedeniyle annelik ve babalık rolünde de farklılaşma olacağı inancı ve bu inançta çağdaşlığı. Analık duygusunun bir içgüdü olduğu ve babaların anneler gibi olamayacağı ya da babaların doğal olarak güçlü olduklarından aileyi koruma görevini üstlendikleri geleneksel inançlardır. Anne ve babanın doğal farklılıklarının sosyal rollerini büyük ölçüde etkilememesi gerektiğine olan inanç ise çağdaşlığı simgeler.

3.GBAÇOCİLİŞ (G-BABA ÇOCUK İLİŞKİSİ): Gencin baba çocuk ilişkileri konusunda çağdaşlığı, babaların çocukları ile yakın ilişkilerde olup, onlarla birlikte oynayıp etkinlikte bulunan bir rol üstlenmesine inancı.

4.GBABAGÜCÜ (G-BABANIN GÜCÜ): Gencin değerlendirmesine göre babanın geleneksel olarak bilinen güçlü ve otorite temsilcisi rolünden farklılaşmalar. Babanın çocuklarından uzak, sevgi göstermeyen, otoriteci rolündeki çağdaşlığı. Babayı geleneksel olarak var olan kontrol ve disiplin simgesi olarak görmeme.

5.GYENİUYAÇ (G-YENİ UYGULAMALARA AÇIKLIK): Çocuklarının teknolojik yeniliklerden yararlanmasını isteyen, hayvan, doğa sevgisi aşılama çalışsan, özel günleri ailesiyle birlikte kutlayan, eşine ilgi ve sevgi gösteren yeniliklere açık baba rolüne ilişkin gencin görüşleri.

6.GBAPAYLAŞ (G-EV İŞLERİNDE PAYLAŞIM): Babanın ev işlerinde paylaşımı ve eşine tüm alanlarda destek vermesine ilişkin gencin görüşleri.

7.GBAKARAR (G-KARAR VERMEDE ETKİNLİK): Gencin, ailede kararların ne derece tek elden baba tarafından ya da hep birlikte ortaklaşa verilmesi gerekliliğine ilişkin görüşlerinde çağdaşlığı.

8.GÇOCSORUM (G-ÇOCUĞA SORUMLULUK) Çocuğun bakım ve terbiyesinin yalnız annenin veya yalnız babanın sorumluluğundan her ikisinin ortak sorumluluğunda görme konusunda gencin kendi görüşlerindeki çağdaşlık.

9.GÇOCEĞİT (G-ÇOCUK EĞİTİMİNE İLĞİ): Gencin babaların çocuklarının dersleri, ders çalışması ve eğitimleri ile ilgilenmesi, yardımcı olması, okul veli toplantılarına gitmesi gibi roller üstlenmesine olan inancı, çağdaşlığı.

10.GÇOCBAKIM (G-ÇOCUK BAKIMINDA BECERİ): Gencin, babaların geleneksel olarak anne gibi çocuğa bakma ve beslemede becerikli olmadıkları inancındaki görüşleri.. Babaların da isterlerse çocuklarının her türlü gereksinimini karşılayıp bakabilecek beceride olduğuna olan inanç, çağdaşlık.

11.GBAÖZGÜR (G-ÖZGÜRLÜĞE ÖNEM): Gencin, babanın eşini özgürce seçimi, çocuklarını özgürce yetiştirilmesi ve aile biriminin özgürlüğüne önem vermesi konularında baba rolüne ilişkin görüşleri, çağdaşlığı.

12.GBAOLUMLU (G-OLUMLU BABA ROLÜ): Gencin, baba rolüne, sıcak, eşine ilgi gösteren, çocuklarına yaşamla başa çıkmayı öğreten ve aynı zamanda kendine de zaman ayırmasını bilen, kitap okuyan, müzik dinleyen, spor yapan olumlu, çağdaş yaklaşımı. Gencin baba rolünü kendisine ve ailesine zaman ayıran olumlu ve önemli bir rol olarak algılaması.

13.GKEÇOCFARK (G-KIZ/ERKEK ÇOCUĞA BAKIŞ FARKI): Gencin, kız ve erkek çocuğun farklı yetiştirilmesi, farklı disiplin uygulanmasına ilişkin geleneksel görüşlerden farklılaşması, çağdaşlığı.

14.GBARQLAL (G-BABA ROLÜNÜ ALGILAMASI). Gencin baba olmayı, baba rolünü algılaması ne derece sınırlı. Baba olmayı, ailenin geçimini sağlamanın ötesinde bir durum olarak algılama, baba rolünün ailenin güç sembolü koruyucusu olmasının ötesinde daha geniş algılanması, çağdaşlığı

15.GKEÇOCEĞİT (G-KIZ/ERKEK ÇOCUK EĞİTİMİ): Gencin, baba rolünü değerlendirirken kız ve erkek çocuğun eğitime, okutulmasına geleneksel farklı bakışın bulunmaması, cinsiyetler arasında fark gözetmeyen çağdaş görüşe yakınlığı.

16.GENGENEL (G-BABA ROLÜ GENEL): 1'den 15'e kadar alt faktörlerin toplamından oluşmaktadır. Baba rolüne ilişkin çeşitli konularda gencin görüşlerinde geleneksel değerlerden çağdaş farklılaşmaların toplamı ölçülmektedir.

Gencin kendi babasını, davranışlarını ve babalık rolünü değerlendirmesi

Bu bölümde yer alan faktörlere ilişkin kısaltmalar gencin kendi babasının babalık tutum ve davranışlarını değerlendirmesini ifade ettiği için her birinin başında **babaya ait** olduğunu simgelemek üzere 'B' harfi yazılmıştır.

1.**BAÇAĞDAŞ (B-BABA ÇAĞDAŞ)**: Genel olarak babanın arkadaşça, yakın ilişkide, çocukları ve ailesi ile birlikte vakit geçiren, sevgisini gösteren, hoşgörülü, paylaşan, ilgili, eşitlikçi, yardımcı, kararları ortak alan, ailede ahengi gözeten, çocuklarını özgürce yetiştiren çağdaş baba rolü.. Gencin kendi babasını ne kadar çağdaş değerlendirdiği.

2.**BAKEÇOCFARK (B-KIZ/ERKEK ÇOCUK FARKI)**: Gencin babasının kız ve erkek çocukların farklı olduğu, farklı yetiştirilmeleri ve farklı eğitilmeleri konusundaki görüşlerindeki çağdaşlığı. Her iki cinsiyeti de benzer değerlendirmeye yönlimi.

3.**BEGİTOPÖN (B-EĞİTİME VE TOPLUMA ÖNEM)**: Aşırı mükemmeliyetçiliğin, çevrenin ve toplumun değerlendirmesine verilen aşırı önemin azalması ve eğitime, meslek sahibi olmaya, okumaya verilen önemin artması çağdaşlığı simgelemektedir.Bu alanda gencin kendi babasının tutumunu değerlendirmesi.

4.**BAPAYLAŞIM (B-EV İŞLERİ VE ÇOCUK BAKIMINDA PAYLAŞIM)**: Babasının ev işleri ve çocuk bakımında yardımcı olması, evde kadın ve erkek görevlerinin birbirinden çok farklı alanlar olarak görülmemesi.

5.**BASAYOTORİ (B-SAYGI VE OTORİTEYE ÖNEM)**: Babasının çocuklarını ciddi, saygılı yetiştirmeye verdiği önem, onlardan koşulsuz saygı istemesi ve mutlak otoritesini kullanmasında serbestliği, çağdaşlığı.

6.**BABOŞZAMAN (B-BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME)**: Babası boş zamanını arkadaşları ile mi, ailesi ve çocukları ile birlikte mi geçirirdi. Bu alandaki çağdaşlığı.

7.**BAKARARYET (B-KARAR VE YETKİ)**: Babasının aile içi kararlarda karar yetkisini kendi elinde toplamadan tüm aile bireylerine dağıtmaya eğilimi.

8.**BASEVGİ (B-SEVGİ GÖSTERME VE YAKINLIK)**: Genci babasının uzak, soğuk, sevgisini gizleyen geleneksel rolünden çağdaş yakın ilişkili, sıcak, sevgisini gösteren role doğru bulunduğu yer.

9.**BABERABER (B-AİLE İLE BERABERLİK)**: Gencin. babasını eşi ve çocukları ile birlikte olması, kıra, geziye onlarla birlikte gitmesi konusundaki değerlendirmeleri.

10.**BAYENİLİK (B-YENİLİKLERE AÇIKLIK)**: Babasının teknolojik yeniliklere açık olması, onlardan çocuklarını yararlandırmak istemesi ile ilgili görüşleri.

11.BAEVETKİN (B-EVDE ETKİNLİK): Gencin, babasını evde tamirat, bahçe işleri ile uğraşması, düzenlemesi, ilgilenmesi alanındaki değerlendirmeleri.

12.BAGENEL (B-BABA ROLÜ GENEL): 1'den 11'e kadar alt faktörlerin toplamından oluşmaktadır. Baba rolüne ilişkin çeşitli konularda gencin kendi babasının çeşitli tutum ve davranışlarına ilişkin değerlendirmelerinden oluşmuştur..

İŞLEM

Uygulama 1999 Kasım ayında bireysel olarak yapılmış. Araştırma teknikleri dersini alan öğrencilerden gönüllü olanlara ayrıca eğitim verilip soru kağıtlarındaki bilgilerin eksiksiz ve doğru toplanmasına çalışılmıştır.

BULGULAR

Faktör Analizi Sonuçları

Gençlerin baba rolüne ilişkin tutumlarına ve kendi babalarının baba rolünü algılamalarına ayrı ayrı Faktör Analizi Temel Bileşkenler (Principal Components) Tekniği Varimax Rotasyonu uygulanmış iki gruba ilişkin sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

Geçerlik Güvenirlik

Faktör analizi sonucunda elde edilen '**gençlerin kendi baba rolü tutumları**' ve '**babalarının babalık davranışı değerlendirmesi**' ölçeklerinin toplam puanına göre alfa katsayıları sırasıyla (.88) ve (.94) olup oldukça yüksek değerlerdedir.

Faktör analizi sonucunda elde edilen iki ölçeğe ait alt faktörlerin her biri için alfa katsayıları tablo.1 ve tablo.3 verilmiştir. Bazı faktörlerin güvenilirliği oldukça yüksek, diğerleri ise iyi veya orta düzeyde sayılabilir. Özellikle madde sayısı çok olanlarda bu değerler daha yüksektir. Bazı alt faktörlerdeki madde sayılarının az oluşu durumu etkilemekle beraber çalışmanın amacı bir ölçek geliştirmek ve kullanıma sunmak olmadığı için betimlemek, yeni bilgileri ortaya koymak ve ilerideki araştırmalara ipuçları vermek üzere bu alt faktörler elenmemiştir.

Babalık rolü konusundaki gencin kendisinin ve babasının davranışını değerlendiren tutumlarından elde edilen bu iki faktör ve alt faktörlerin kriter geçerliğinden de söz edebiliriz. Elde edilen sonuçlar bir taraftan yeni, farklı bilgiler getirirken öte yandan beklenen ve bilinen bilgileri de destekler yöndedir. Baba rolüne ilişkin tutumlarda sonuçlar, birçok boyutta kızlarda, kentten gelenlerde, çocuğu az ailelerde, eğitilmiş annesi ve babası olanlarda, sosyal bilimlerde okuyanlarda ve son sınıftakilerde daha yüksek ortalama çağdaşlık değerleri vererek önceki bilgilerle tutarlılıklar göstermiştir.

Gençlerin Baba Rolüne İlişkin Tutumlarının Faktör Analizi Sonuçları

Toplam 58 madde üzerinde uygulanan analiz sonucunda 15 anlamlı faktör belirlenmiştir. 15 madde varyansın %60.5'ini açıklamaktadır. Tüm alınan maddelerin Ortak Bileşkenler (Communalities) değerleri .50'nin üstündedir. Öz değeri (Eigen value) 1.00'ın üstündekiler alınmıştır. Belirlenen faktörlerin ortalama değerleri, standart sapmaları, açıkladıkları varyans ve alfa değerleri Tablo 1'de, faktör yükleri Tablo 2'de, verilmiştir.

Tablo.1. Gençlerin Babalık Rolü Tutumlarının Faktör Analizi Sonucu Ortaya Çıkan Faktör Ortalama Değerleri ve Standart Sapmaları, Açıklanan Varyans ve Alfa Değerleri

Faktör Adı*	Ortalama	Standart Sapma	Açıklanan Varyans	Alfa
1.GKEİŞFARK	4.48	.66	16.5	.70
2.GKEDOFARK	2.70	1.15	8.3	.73
3.GBAÇOCİLİŞ	4.47	.70	4.1	.72
4.GBABAGÜCÜ	4.33	.84	3.9	.72
5.GYENİUYAÇ	4.11	.78	3.5	.73
6.GBAPAYLAŞ	4.27	.78	3.2	.65
7.GBAKARAR	4.61	.78	2.9	.62
8.GÇOCSORUM	4.01	.95	2.6	.68
9.GÇOCEĞİT	4.08	1.10	2.5	.79
10.GÇOCBAKIM	3.76	.95	2.5	.62
11.GBAÖZGÜR	4.30	.97	2.4	.52
12.GBAOLUMLU	4.41	.68	2.2	.61
13.GKEÇOCFARK	4.17	.99	2.1	.51
14.GBAROLAL	4.44	.68	2.1	.37
15.GKECOEĞİT	3.16	.76	1.9	.44
16.GENGENEL	4.09	.43	60.5	.88

Tablo.2. Temel Bileşkenler Faktör Analizi Tekniği ve Varimax Dönüşümü ile Elde Edilen Faktörler ve Faktör Yükleri

Gençlerin Baba Rolüne İlişkin Tutumları

Faktör Adı*	Madde No	Faktör Yüğü
1.GKEISFARK	2, 17, 53, 19, 40, 7	(.73) (.72) (.56) (.50) (.47) (.37)
2.GKEDOFARK	39, 38, 27, 26	(.75) (.73) (.43) (.40)
3.GBAÇOCİLİŞ	14, 15, 8	(.74) (.69) (.59)
4.GBABAGÜCÜ	20, 30, 41, 29	(.77) (.66) (.61) (.42)
5.GYENUYAÇ	46, 45, 36, 44, 43, 35	(.72) (.68) (.58) (.50) (.48) (.36)
6.GBAPAYLAŞ	6, 12, 5, 1	(.66) (.58) (.50) (.44)
7.GBAKARAR	50, 51, 18	(.73) (.62) (.50)
8.GÇOCORUM	4, 3, 16	(.82) (.76) (.41)
9.GÇOCEĞİT	32, 33	(.82) (.75)
10.GÇOCBAKIM	10, 11, 9	(.79) (.62) (.52)
11.GBAÖZGÜR	52, 49, 56	(.79) (.60) (.39)
12.GBAOLUMLU	58, 57, 48	(.71) (.68) (.57)
13.GKEÇOCFARK	24, 31	(.60) (.53)
14.GBAROLAL	47, 34, 55	(.71) (.60) (.40)
15.GKEÇOEGİT	23, 22	(.77) (.46)

*Faktörlerin açıklaması yöntem bölümünde verilmiştir.

Gençlerin Kendi Babalarının Babalık Rolünü Değerlendirmelerine İlişkin Faktör Analizi Sonuçları

Toplam 63 madde üzerine uygulanan analiz sonucunda 11 anlamlı faktör belirlenmiştir. 11 madde varyansın %56.6'sını açıklamaktadır. Ortak Bileşkenler (Communalities) değerleri .50'nin üstündedir. Özdeğeri (Eigen value), 1.00'in üstündekiler alınmıştır. Belirlenen faktörlerin ortalama değerleri, standart sapmaları, açıkladıkları varyans ve alfa değerleri Tablo 3'de, faktör yükleri Tablo 4 'de sunulmuştur.

Tablo.3. Gençlerin Kendi Babalarının Babalık Rolünü Değerlendirmelerinin Faktör Analizi Sonucu Ortaya Çıkan Faktör Ortalama Değerleri ve Standart Sapmaları, Açıklanan Varyans ve Alfa değerleri

Faktör Adı*	Ortalama	Standart Sapma	Açıklanan Varyans %	Alfa
1.BAÇAĞDAŞ	3.25	.97	24.1	.94
2.BAKEÇOCFARK	3.80	.94	7.2	.70
3.BEGİTOPÖN	3.10	.50	4.0	.70
4.BAPAYLAŞIM	2.90	1.04	3.6	.58
5.BASAYOTORİ	2.35	1.00	3.0	.58
6.BABOŞZAMAN	3.96	.89	2.8	.60
7.BAKARARYET	4.05	1.07	2.6	.69
8.BASEVGİ	2.49	1.29	2.6	.56
9.BABERABER	3.10	1.29	2.4	.66
10.BAYENİLİK	2.78	.62	2.2	.56
11.BAEVETKİN	3.75	.98	2.1	.52
12.BAGENEL	3.23	.50	56.6	.94

Tablo.4. Temel Bileşkenler Faktör Analizi Tekniği ve Varimax Dönüşümü ile Elde Edilen Faktörler ve Faktör Yükleri

Gençlerin Kendi Babalarının Babalık Rolünü Değerlendirmeleri

Faktör Adı*	Madde No	Faktör Yüğü
1.BAÇAĞDAŞ	77, 78, 90, 68, 74, 98	(.85) (.83) (.75) (.73) (.73) (.66)
	61, 86, 100, 71, 67,69	(.64) (.63) (.61) (.61) (.61) (.59)
	92, 91, 99, 97, 72, 65,	(.58) (.57) (.55) (.52) (.51)
	85, 84, 102, 114	(.46) (.45) (.45) (.44)
2.BAKEÇOCFARK	113, 87, 118, 81, 112	(.72) (.62) (.56) (.49) (.36)
3.BEGİTOPÖN	75, 76, 103, 115, 66	(-.79) (-.70) (.66) (.63) (.37)
4.BAPAYLAŞIM	96, 95, 89, 83, 62	(.64) (.60) (.41) (.40) (.37)
5.BASAYOTORİ	70, 64, 105	(.66) (.64) (.55)
6.BABOŞZAMAN	107, 106, 109, 82	(.68) (.64) (.57) (.49)
7.BAKARARYET	111, 110	(.70) (.64)
8.BASEVGİ	59, 60	(.81) (.71)
9.BABERABER	94, 93	(.78) (.75)
10.BAYENİLİK	119, 63	(.68) (-.58)
11.BAEVETKİN	116, 108	(.70) (-.39)

*Faktörlerin açıklaması yöntem bölümünde verilmiştir.

Gençlerin Babalık Rolüne İlişkin Tutumları

Baba rolüne ilişkin tutumlarında çağdaşlık puanları, genelde tüm üniversite gençlerinde oldukça yüksek ortalama değerler göstermiştir (Tablo 1). Bu değerler arasında en düşük ortalama (2.70 ± 1.15) G-KADIN/ERKEK DOĞAL FARK (2.) faktöründe elde edilmiştir (Tablo 1). Gençlerin babalık rolüne ilişkin en geleneksel görüşleri kadın erkek arasında doğal farklılıklar olduğu konusundadır. Kadın ve erkeğin doğuştan farklı olması nedeniyle analık ve babalık duygularında da farklılık taşıyacakları inancını ifade eden bu boyutta çağdaşlığın diğer alanlara göre daha az olduğu söylenebilir.

İkinci görelî düşük çağdaşlık puanı ($3.16 \pm .76$) ise, kız ve erkek çocukların farklı yetiştirilmesine ilişkin görüşleri içeren G-KIZ/ERKEK ÇOCUĞA BAKIŞ FARKI (13.) faktöründedir. Bunu da babanın çocuk bakımındaki becerisinin anneninkinden az olduğunu ifade eden G-ÇOCUK BAKIMINDA BECERİ (10.) ortalamaları ($3.76 \pm .95$) izlemektedir.

Gencin babalık rolü görüşündeki en yüksek ve en çağdaş boyutlar, babanın karar verirken diğer aile bireyelerine hak tanınmasını ifade eden G-KARAR VERMEDE ETKİNLİK (7.) ortalamalarındadır ($4.61 \pm .78$). Bunu, baba çocuk ilişkilerinin artması yönündeki değişimi öngören G-BABA ÇOCUK İLİŞKİSİ (3.) ortalamaları ($4.57 \pm .70$) ve kadın erkek işlevlerinde çağdaşlığı ifade eden G-KADIN ERKEK İŞLEV FARK (1.) ortalamaları ($4.48 \pm .66$) izlemektedir.

Gençlerin Kendi Babalarının Babalık Rolünü Değerlendirmeleri

Genellikle gençlerin babalarının babalık tutum ve davranışını değerlendirme puanları, kendi babalık rolü puanlarından daha düşük, daha geleneksel bulunmuştur (Tablo.3). Gençlerin baba rolü ile ilgili tutumları kendi babalarının uygulamasından daha çağdaştır denebilir. Babalarının babalık uygulamasındaki en geleneksel kaldığı boyut en düşük puanla (2.35 ± 1.00) B-SAYGI VE OTORİTEYE ÖNEM (5.) dir. Bu boyut babaların çocuklarını ciddi saygılı yetiştirmeye önem vermesi, otoritesini kullanmasına ilişkin maddeleri kapsamaktadır. Bu alanlarda babanın çağdaşlığı diğer babalık yapma boyutlarına göre daha azdır. İkinci düşük puan babanın sevgisini göstermesiyle ilgili B-SEVGİ GÖSTERME VE YAKINLIK (8.) ortalama değerlerinde (2.49 ± 1.29) bulunmuştur. Babalar geleneksel, sevgisini göstermeyen, mesafeli baba rolüne daha yakın algılanmaktadırlar. Babanın yeniliklere açık oluşunu gösteren B-YENİLİKLERE AÇIKLIK (10.) ortalamaları da üçüncü düşük puanı ($2.78 \pm .62$) vermektedir ($2.78 \pm .62$). Bu boyut babalık rolünde yeni görüş ve uygulamalarda bulunmasını ifade etmektedir.

Babaların en çağdaş babalık rolü puanı B-KARAR VE YETKİ (7.) boyutunda (4.05 ± 1.07) elde edilmiştir (Tablo.3) Gençler, babalarını karar vetkisini tek elden kullanmak yerine diğer aile bireyelerine de dağıtır olarak algılamakta*ve babalar bu boyutta daha çağdaş davranışlara sahiptirler. Babaların boş zamanını değerlendirmesinde de aile ile

birlikte olmayı ifade eden B-BOŞZAMAN DEĞERLENDİRME (6.) boyutu ortalamaları (3.96 ±.89) ikinci yüksek değerlerdir. Üçüncü yüksek değer ise kız ve erkek çocuk farklılığına ilişkin B-KIZ/ERKEK ÇOCUK FARK (2.) boyutundadır (3.80±.94). Kız ve erkek çocukların farklı yetiştirilmesi ve farklı eğitimindeki görüş ve uygulamalarda daha çok yüksek puanlar olduğu söylenebilir.

Gençlerin Babalık Rolüne İlişkin Görüşleri Üzerinde Sosyodemografik Faktörlerin Etkisi

Bu bölümde MANOVA analizi sonuçlarına göre gençlerin kendi babalık rolünü, analizde ortaya çıkan değişik faktörler açısından değerlendirmesinde anlamlı farklılıklar gösteren sosyo demografik değişkenlere ilişkin sonuçlar özetlenmiştir.

G-KADIN/ERKEK İŞLEV FARK (1.) ortalamaları üzerinde gencin okuduğu Bölüm F(6,13)=5.79, P<.001; kaçınıcı sınıfta okuduğu F(3,13)=5.71, P<.001; Cinsiyeti F(1,13)=17.04, P<.001 anlamlı farklılık yaratmıştır. Aynı değişkenlerin Temel Etkileri (Main effects)de anlamlı farklılaşmaya F(13, 204)=8.91, P<.001 yol açmıştır. Ortalama değerlere bakıldığında Eğitim Fakültesi ve diğer sosyal bilimlerle ilgili bölümlerde ortalama değerler yüksek, Tıp, Mühendislik ve İlahiyat Fakültelerinde düşük bulunmuştur. Son sınıfta olan gençlerde ortalamalar en yüksek, ikinci yüksek değer ise birinci sınıflardan elde edilmiştir. Cinsiyetin etkisi, kızlarda erkeklere kıyasla anlamlı olarak yüksek ortalama değerler olarak belirmiştir.

Gencin çocukluk yıllarını geçirdiği yerleşim yeri ve bölgesini içeren analizlerde, yalnız yetiştiği bölge, G-KADIN/ERKEK İŞLEV FARK (1.) ortalama değerlerinde anlamlı Temel Etkiye de F (14,204)=2.27, P<.01, yol açan anlamlı tek yönlü etki F(5,14)=3.23 yaratmıştır. En yüksek ortalamalar Doğu Anadolu, Ege-Marmara, Akdeniz Bölgelerinde, en düşük değer ise Karadeniz Bölgesinde görülmüştür.

G-KADIN/ERKEK İŞLEV FARK (1.) üzerinde gencin halen ailesinin yaşadığı yer F(4,16)=3.71, P<.01; ailedeki çocuk sayısı F(8,16)=2.15, P<.05; ve halen gencin kaldığı yer F(4,16)=4.53, P<.01 anlamlı tek yönlü ve anlamlı ortak Temel Etkilere (16,204)=3.13, P<.001 yol açmıştır. Ailesinin yerleşim yeri Adana merkezi olanların ortalama değerleri, ailesi Adana köylerinde oturanlara göre anlamlı farklılıktadır. Ayrıca, Ankara, İstanbul, İzmir kentlerinden gelenlerin de ortalaması anlamlı yüksek değerdedir. Ailedeki çocuk sayısı arttıkça ortalama değerler düşmektedir. En yüksek ortalamalar halen evde tek başına kalanlarda, sonra ailesinin yanında kalan gençlerde ve yurttan kalanlarda izlenmektedir. En düşük değer arkadaşları ile birlikte evde kalanlardadır.

Anne baba eğitimi birlikte alınarak yapılan varyans analizinde yalnız annenin eğitim düzeyi G-KADIN/ERKEK İŞLEV FARK (1.) ortalamalarında hem tek yönlü anlamlı etki F(5,10)=2.60, P<.05, hem de anlamlı Temel Etki F(10,204)=2.15, P<.05

göstermiştir. Ortalama değerler annenin eğitim düzeyinin artışı ile sürekli anlamlı artmıştır.

G-KADIN/ERKEK DOĞAL FARK (2.) ortalama değerleri, öğrencinin okuduğu bölüm, $F(6,13)=6.49$, $P<.001$, sınıfı $F(3,13)=5.70$, $P<.001$ ve her ikisinin ortak Temel Etkisi, $F(13,204)=4.70$, $P<.001$ ile anlamlı olarak değişmiş, bu faktör üzerinde cinsiyet anlamlı etki yaratmamıştır. En yüksek ortalamalar yine Eğitim Fakültesi ve sosyal bilimlerle ilgili bölümlerde elde edilirken, en düşük değerler, İlahiyat, Tıp ve Mühendislik Fakültelerinde görülmüştür. G-KADIN/ERKEK DOĞAL FARK (2.) ortalamaları birinci sınıftan dördüncü sınıfa sürekli artan anlamlı değerlerdir. Ayrıca yerleşim yeri belirleyicileri anlamlı etkide bulunmamış yalnız öğrencinin kaldığı yer, tek yönlü anlamlı etki $F(4,16)=2.70$, $P<.05$, göstermiştir. En yüksek ortalama ana baba eğitim etkenlerinden yalnız baba eğitimi, Temel Etkiye de $F(10,204)=2.15$, $P<.05$, yol açan tek yönlü anlamlı etki $F(5,10)=2.60$, $P<.05$ göstermiştir. Ortalamalar baba eğitimi ile önce yükselme, lise ve üniversite düzeyinde düşme göstermiştir.

Ailenin gelir düzeyini göstermek üzere ele alınan değişkenlerden yalnız evdeki elektrikli eşya ve araç gereçlerin sayısı artıkça, G-KADIN/ERKEK DOĞAL FARK (2.) ortalama değerleri $F(3,12)=3.14$, $P<.05$ anlamlı düşmeler göstermektedir. Ancak bu etki Temel Etkide anlamlı sonuç yaratmamıştır. Evin kira ya da kendi evi oluşu, sahip olunan mülk ve otomobil gibi diğer gelir düzeyi kriterleri de etkili bulunmamıştır.

Yaş, cinsiyet, bölge, sınıfı G-BABA ÇOCUK İLİŞKİSİ (3.) üzerinde Temel Etkisi anlamlı sonuç vermezken, yalnız yaş anlamlı tek yönlü etkide $F(3,13)=2.59$, $P<.05$ bulunmuştur. Ayrıca ana babanın eğitimi ve mesleğini içeren bir grup bağımsız değişken arasında yalnız babanın mesleği G-BABA ÇOCUK İLİŞKİSİ (3.) ortalamalarında anlamlı etki $F(8,19)= 2.00$, $P<.05$ yaratmıştır. Ancak bu etki ortak Temel Etkiye yol açmamıştır. En yüksek ortalama değerler öğretmen, esnaf ve eğitimli serbest meslek sahibi babalarda elde edilirken, işçi babaları olanların ortalamaları en düşüktür.

Aileye ilişkin değişkenler arasından yalnız ailenin kuruluş biçimi tek yönlü anlamlı sonuç, $F(4,12)=3.004$, $P<.05$ vermiş ancak, bu Temel Etkiye yol açmamıştır. Geleneksel ve modern biçimde kurulan aileler ikisi arasındaki ailelere göre daha yüksek G-BABA ÇOCUK İLİŞKİSİ (3.) ortalama değerler almıştır.

G-BABANIN GÜCÜ (4.) ortalamalarında bölüm, sınıf, cinsiyet ve yaş değişkenlerinin ortak Temel Etkisi $F(13,204)=2.25$, $P<.01$, anlamlı sonuç getirmiştir. Bu sonucu sınıf $F(3,13)=2.77$, $P<.05$ ve cinsiyet $F(1,13)=11.77$, $P<.001$ değişkenlerinin tek yönlü etkisi desteklemiştir. Diğer grup değişkenler etkili bulunmamıştır.

G-YENİ UYGULAMALARA AÇIKLIK (5.) faktörü üzerinde gencin okuduğu bölüm, sınıfı ve cinsiyeti anlamlı ortak etkide, $F(13,204)=2.95$, $P<.001$ bulunmuştur. Her birinin tek yönlü katkıları da anlamlıdır. Ortalama değerler en yüksek sosyal dallarda,

sonra sırasıyla Tıp, Mühendislik ve İlahiyat Fakültelerindedir. Yeni uygulamalara açıklık en yüksek birinci sınıflarda ve kızlardadır.

Ailede dedenin sözünün geçip geçmediğinin ve ailenin geleneksel ya da modern kurulmasının G-YENİ UYGULAMALARA AÇIKLIK (5) ortalamalarında anlamlı Temel Etkisi $F(12,204)=2.51$, $P<.01$, ayrıca her iki değişkeninde tek yönlü etkileri de anlamlıdır. Aile büyüklerinin sözünün orta düzeyde geçtiği ortamda, ortalama en yüksek değerdedir. Ailenin kurulma biçimi tam geleneksel ve tam modern ailelerin ortalamaları yarı geleneksel ya da yarı modern kurulan ailelerin ortalamalarından daha yüksektir.

G-EV İŞLERİNDE PAYLAŞIM (6.) ortalamaları üzerinde bölüm, sınıf ve cinsiyetin ortak Temel Etkisi $F(13,204)=3.38$, $P<.001$, ayrıca bölüm ve cinsiyetin tek yönlü etkileri de anlamlıdır. Yerleşim yerine ilişkin değişkenlerden öğrencinin halen kaldığı yer G-EV İŞLERİNDE PAYLAŞIM (6.) ortalamalarında anlamlı Temel Etkiye $F(16,204)=1.77$, $P<.05$ neden olmuştur. Tek yönlü etkisi de anlamlıdır. G-EV İŞLERİNDE PAYLAŞIM (6) ortalama değerleri üzerinde ailede yaşlıların sözünün geçip geçmediği ve ailenin kuruluşu geleneksel mi modern mi değişkenleri anlamlı Temel Etki $F(12,204)=1.81$, $P<.05$ göstermiştir. Ne geleneksel ne modern olan ailelerde baba paylaşımına ilişkin görüşlerin ortalaması en düşük bulunmuştur.

G-KARAR VERMEDE ETKİNLİK (7.) faktörünün üzerinde bölüm, sınıf, yaş, cinsiyet değişkenlerinden yalnız bölüm değişkeni anlamlı Temel Etkiye $F(13,204)=2.24$, $P<.01$ neden olmuştur. Ailenin halen oturduğu yer ve gencin halen kaldığı yer anlamlı ortak Temel Etki $F(16,204)=2.01$, $P<.05$, göstermiştir.

Ailenin gelir düzeyinin belirtisi olarak görülen ailedeki elektrikli araç gereç sayısı, G-KARAR VERMEDE ETKİNLİK (7.) ortalamalarında diğer sosyoekonomik değişkenlerle alındığında anlamlı Temel Etki $F(12,204)=1.80$, $P<.05$ ve tek yönlü etki göstermiştir. En alt düzeyde ortalama en yüksek birlikte kararı göstermektedir.

G-ÇOCUĞA SORUMLULUK (8.) faktörünün ortalamalarda bölüm ve sınıfın ortak anlamlı Temel Etkisi $F(13,204)$, $P<.01$ olmuştur. Bu etkide bölüm katkıda bulunmuş, cinsiyet etkili değildir. Diğer değişkenler etkili bulunmamıştır.

G-ÇOCUK EĞİTİMİNE İLGİ (9.) üzerinde yalnız babanın mesleğinin tek yönlü etkisi $F(19,204)=2.38$, $P<.05$, görülmüştür. En yüksek ortalama değerler, işçi babalarda, sonra öğretmen, memur, eğitilmiş serbest meslek gruplarında en düşük değerler ise esnaf zanaatkar gruplardadır.

G-ÇOCUK BAKIMINDA BECERİ (10.) üzerinde bölüm, sınıf, cinsiyet, yaş değişkenleri anlamlı Temel Etki $F(13,204)=2.14$ $P<.01$ getirmiştir. Ayrıca bölüm değişkeninin de anlamlı tek yönlü etkisi olmuştur.

G-ÇOCUK BAKIMINDA BECERİ (10.) üzerinde, gencin büyüdüğü yerin yalnız tek yönlü anlamlı etkisi, $F(2,14)=3.99$, $P<.05$ görülmüştür. Ailenin çocuk sayısı, yerleşim yeri ve gencin halen kaldığı yer. anlamlı Temel Etki $F(16,204)=2.01$, $P<.01$ yaratmıştır. Bu etkiye, ailedeki çocuk sayısı ve halen gencin kaldığı yöre bu ilişkiyi desteklemiştir. Ayrıca annenin eğitim düzeyi de G-ÇOCUK BAKIMINDA BECERİ (10.) üzerinde anlamlı tek yönlü etkidedir. $F(5,19)=3.35$, $P<.01$. Ailenin kuruluş şekli de anlamlı tek yönlü etkidedir. $F(4,12)=3.82$, $P<.001$. Aynı zamanda bu değişken anlamlı Temel Etki de $F(12,204)=2.11$, $P<.05$ göstermiştir.

G-ÖZGÜRLÜĞE ÖNEM (11.) üzerinde yaş, sınıf, bölüm, cinsiyetin ortak Temel Etkisi $F(13,204)=2.07$ anlamlıdır. Cinsiyet bu temel etkide tek anlamlı değişkendir. Baba özgürlüğü, üzerinde çocuk yetişirken bulunduğu bölge $F(5,14)=3.57$, $P<.01$, ailesinin halen yaşadığı bölge $F(5,14)=3.98$, $P<.01$ anlamlı etkidedir. Ortak Temel Etki de anlamlıdır. Ayrıca yerleşim yeri de anlamlı etkide $F(4,16)=2.88$, $P<.05$, bulunmuştur. Adana merkezde ve Ankara , İstanbul, İzmir'den gelenlerde, köyden gelenlere kıyasla ortalamalar daha yüksektir.

G-OLUMLU BABA ROLÜ (12) ortalamaları üzerinde gencin yaşı tek yönlü anlamlı farklara $F(3,13)=3.84$, $P<.01$ yol açmıştır. Halen ailenin oturduğu yerleşim yeri de yalnız tek yönlü anlamlı fark $F(2,14)=3.22$, $P<.05$ göstermiştir. G-OLUMLU BABA ROLÜ (12.) ailenin kuruluş şekline göre de anlamlı Temel Etkiye, $F(12,204)= 1,86$ $P<.05$, yol açan tek yönlü etkide, $F(4,12)=3.41$, $P<.01$ bulunmuştur.

G-KIZ/ERKEK ÇOCUĞA BAKIŞ FARKI (13.) ortalama değerleri üstünde bölüm, yaş, sınıf, cinsiyet değişkenlerinden yalnız gencin sınıfı anlamlı Temel Etkide, $F(3,13)=4.46$, $P<.01$ bulunmuştur. Birinci sınıftan son sınıfa doğru ortalamalar anlamlı artış göstermiştir. Yerleşim yeri değişkenlerinden yalnız, gencin halen oturduğu yer anlamlı tek yönlü sonuçlar $F(4,16)=3.11$, $P<.05$. getirmiştir. Aileye ilişkin değişkenlerden yalnız ailede büyüklerin hiç sözü geçmediği ve tamamen sözü geçtiği durumlarda B-KIZ/ERKEK ÇOCUK FARK (2.) ortalamaları daha düşük, $F(4,12)=2.51$, $P<.05$ bulunmuştur.

G-OLUMLU BABA ROLÜ (12.) ortalamaları üzerinde yalnız aileye ilişkin değişkenlerden ailede yaşlıların ne derece sözü geçtiği maddesi anlamlı sonuçlara $F(4,12)=2.98$, $P<.05$ varmıştır. Gencin baba rolünü algılama biçiminin ailede büyüklerin denetiminin azaldığı durumda çağdaşlaştığı izlenmiştir.

G-KIZ/ERKEK ÇOCUK EĞİTİMİ (15.) ortalamalarında yalnız gencin okuduğu bölüm tek yönlü anlamlı sonuç, $F(6,13)= 2.50$, $P<.05$ getirmiştir. Yerleşim yeri değişkenlerinden ise çocukluğunu geçirdiği yer tek yönlü anlamlı sonuçlara $F(2,14)=4.47$, $P<.01$ varmıştır. Bu sonuçlara göre ortalamalar sosyal bölümlerde ve kentsel yörede yetişenlerde daha yüksektir.

Tüm faktörlerin toplamından oluşan gencin genel babalık rolündeki görüşlerindeki çağdaşlaşmayı simgeleyen G-BABA ROLÜ GENEL (16.) ortalama değerlerinde, bölüm $F(6,13)=5.79$, $P<.001$, sınıf $F(3,13)=5.71$, $P<.001$, cinsiyet $F(1,13)=14.39$, $P<.001$ anlamlı tek yönlü sonuçlar vermiştir. Bunların ortak etkisi Temel Etkiler de $F(13, 203)=5.35$, $P<.001$ anlamlı varyasyona neden olmuştur. Yerleşim yerine ilişkin tüm değişkenlerin ortak Temel etkisi, $F(14, 204)=1.74$, $P<.05$ anlamlıdır. Sosyal bölümlerde, son sınıflarda ve kızlarda ortalamalar yüksektir. Kentsel yörelerden, büyük şehirlerden ve Doğu Anadolu, Ege, Marmara ve Akdeniz Bölgelerinden gelenlerde ortalamalar yükselmektedir. Öğrencinin halen kaldığı yer de Temel Etkiye de varacak anlamlı sonuçlar $F(4,16)=5.32$, $P<.001$ getirmiştir. Ana baba eğitimi ve mesleğine ilişkin değişkenlerden yalnız babanın mesleği anlamlı sonuçlara $F(8,19)=2.38$, $P<.05$ varmıştır. Eğitim düzeyi yüksek gruplarda ortalama yüksek, büyük ticaret grubunda daha düşüktür. Kalifiye ve düz işçi kesiminde ortalamalar düşmekteyse de babası tarım işçisi olanlarda bu değer yüksektir.

G-BABA ROLÜ GENEL (16.) ortalama değerleri üzerinde ailenin kurulma biçimi de anlamlı etki $F(4,12)=3.16$, $P<.05$ göstermiştir. Yarı geleneksel, yarı modern kurulmuş ailelerden gelenlerin ortalama değerleri daha düşüktür.

Gençlerin Kendi Babalarının Babalık Rolünü Algılamalarının, Gençlerin Kendi Babalık Rolüne İlişkin Tutumlarına Etkisi

Bu bölümde kendi babalarının babalık rolüne ilişkin tutum ve davranışının gencin kendi babalık rolüne ilişkin tutumları ile ilişkisi ele alınmıştır. Babaya ilişkin faktörlerle, gence ilişkin faktörlerin ilişkisi korelasyon katsayıları ile araştırılmıştır. Babaya ilişkin sınırlı sayıda değişken gence ilişkin değişkenle ilişkilidir.

G-KADIN/ERKEK DOĞAL FARK (2.) ile babaya ilişkin B-EV İŞLERİ VE ÇOCUK BAKIMDA PAYLAŞIM (4.) ($r=18$, $P<.01$), B-SAYGI VE OTORİTEYE ÖNEM (5.) ($r=.15$, $P<.05$) ve B-SEVGİ GÖSTERME VE YAKINLIK ($r=15$, $P<.05$) anlamlı ilişkide bulunmuştur.

G-BABA ÇOCUK İLİŞKİSİ (3.), B-BABA ÇAĞDAŞ (1.) ile anlamlı ilişkidir ($r=.15$, $P<.05$). G-BABANIN GÜCÜ (4.) değişkeni ise B-BOŞZAMAN DEĞERLENDİRME (6.) ($r=-.14$, $P<.05$) ile negatif ilişkili ve B-SEVGİ GÖSTERME VE YAKINLIK (8) ile ($r=.14$, $P<.05$) ilişkilidir.

G-COCUĞA SORUMLULUK (8.) ise B-KARAR VE YETKİ (7.) faktörü ile ilişkilidir ($r=.14$, $P<.05$). G-COCUK EĞİTİMİNE İLGİ (9.) faktörü babaya ilişkin B-EGİTİME VE TOPLUMA ÖNEM (3.) ile negatif ilişkili ($r=-.14$, $P<.05$). G-ÇOCUK BAKIMINDA BECERİ (10.) , babanın B-KARAR VE YETKİ (7.) faktörü ile ilişkilidir ($r=.19$, $P<.01$). Babanın faktörlerinden en çok etkilenen G-KIZ/ERKEK ÇOCUĞA BAKIŞ FARKI (13.) faktörü, B-EV İŞLERİ VE ÇOCUK BAKIMINDA PAYLAŞIM (4.) ($r=.14$, $P<.05$), B-SAYGI VE OTORİTEYE ÖNEM (5.) ($r=.17$, $P<.01$), B-KARAR

VE YETKİ (7.) ($r=.17, P<.01$) ve BABA ROLÜ GENEL (12.) ($r=.15, P<.05$) faktörleri ile anlamlı ilişkidir. G-BABA ROLÜNÜ ALGILAMA (16.), babanın B-YENİLİKLERE AÇIKLIK (10.) değişkeni ile ilişkilidir ($r=.14, P<.05$). Gencin genel babalık görüşü G-BABA ROLÜ GENEL (16.) ise babanın B-KARAR VE YETKİ (7.) değişkeni ile ilişkili ($r=.16, P<.05$) bulunmuştur.

TARTIŞMA

Genel olarak üniversite gençlerinin Baba Rolü üzerindeki tutumlarına bakıldığında oldukça yüksek değerlerin, başka bir deyişle çağdaş görüşlere doğru yaklaşan sonuçların elde edildiği söylenebilir. Ancak bu anket soruları gençlerin tasarladıkları, uygun gördükleri babalık rolünü belirlemeye çalıştığından bu tutum ve değerlendirmelerin, onların ilerde baba olunca sergileyecekleri babalık davranışını ne ölçüde temsil edebileceği bu tür tutum araştırmalarında her zaman açıklanamayan bir soru olarak kalmıştır.

Verilere uygulanan faktör analizi sonuçlarına göre gençlerin babalık rolünü 15 boyutta, kendi babalarının sergiledikleri rolü ise 11 boyutta değerlendirdikleri belirlenmiştir.

Gençlerin hangi babalık rolü boyutunda görece olarak daha geleneksel görüşlere sahip oldukları incelendiğinde G-KADIN/ERKEK DOĞAL FARK (2.), G-KIZ/ERKEK ÇOCUK EĞİTİMİ (15.) ve G-ÇOCUK BAKIMINDA BECERİ (10.) önde gelmektedir. Gençlerin kadın erkek arasındaki doğal farkların olduğu ve bunun onların rollerini de etkileyeceği konusunda daha geleneksel oldukları görülmektedir. Bu durum yerleşim yeri ve cinsiyet değişkenlerine göre de farklılıklar göstermemektedir. İlginç olarak kadın ve erkeğin doğal farklılığına inanç gelir düzeyi ile daha da güçlenmektedir. Her ne kadar kadın ve erkeğin işlevinin eşit olduğu G-KADIN/ERKEK İŞLEV FARK (1.) puanlarında ifade edilmekteyse de gizil olarak kadın ve erkeğin doğal farklılığının sosyal farklılıklar getireceğine bir inancın olduğu ifade edilebilir. Benzer şekilde G-KIZ/ERKEK ÇOCUK EĞİTİMİ (15.) ve G-ÇOCUK BAKIMINDA BECERİ (10.) puanları da diğerlerine göre düşük değerdedir. Bu faktörlerde kız erkek çocuğun farklı eğitilmesince olan inançlar ve babanın anneden çocuk bakımına ilişkin yeteneklerde geri olduğu görüşü ifade edilmektedir. Diğer faktörlerde yüksek ortalamalar elde edilse de, farkında olmaksızın kız çocukların erkeklerden farklı yetişmesi ve babaların çocuk bakımında istese de anne gibi becerili olamayacağı görüşü yansıtılmaktadır.

Babalık rolü görüşlerinde en yüksek çağdaşlaşma babanın yetkeci tutumunu dağıtıp daha demokratikleşmesini, herkese söz hakkı tanınmasını ifade eden G-KARAR VERMEDE ETKİNLİK (7.) boyutundadır. Babanın çocukları ile daha yakın ilişkiler içinde olması yönünde çağdaşlığı ifade eden G-BABA ÇOCUK İLİŞKİSİ (3.) faktörü de yüksek değerlerdedir. Gençlerin baba rolü değerlendirmesinde, evde kadın erkek görevlerinin paylaşımı, babalık rolünün daha kapsamlı çok boyutlu algılanması, yeni uygulamalara açıklık, kız erkek çocukların benzer yetiştirilmesi, babanın gücünün

daraltılması, babanın özgürlüğü gibi konularda daha yüksek puanlar ya da daha çağdaş görüşler elde edilmiştir.

Gençlerin kendi babalarını değerlendirmelerine bakıldığında, babalar en çok saygı ve otoriteyi uygulamada, B-SAYGI VE OTORİTEYE ÖNEM (5.); sevgisini göstermede, B-SEVGİ VE YAKINLIK (8.); yeniliklere açıklıkta, B-YENİLİKLERE AÇIKLIK (10.) ve B-EV İŞLERİ VE ÇOCUK BAKIMDA PAYLAŞIM alanlarında en düşük ortalama değerlerle en geleneksel davranışlar sergilemektedir. Babaların en çok çağdaş davranışlara sahip oldukları alanlar ise kendi karar ve yetkisini aile bireylerine dağıtması, B-KARAR VE YETKİ (8.). boş zamanlarını çocukları ve aileyle birlikte geçirme eğilimi B-BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME (6.), ve evde ev işleri ve tamirat ile ilgilenerek zaman geçirmesi B-EVDE ETKİNLİK (11) boyutlarındadır.

Gençlerin kendi baba rolü görüşleri ile sosyo demografik etmenlerin ilişkisine bakıldığında pek çok gencin babalık rolü boyutu üzerinde, okuduğu bölümün, sınıfın ve cinsiyetin etkili olduğu görülmüştür. Birçok boyutta kızlar erkeklerden anlamlı ölçüde yüksek ve daha çağdaş baba rolü anlayışına sahiptirler. Cinsiyetler arasında bu anlayış farkı daha bir süre farklılığını koruyacak izlenimini vermektedir. Kız ve erkeklerin babalık rolüne baktığı bu farklılaşması etkilerini eşler arası iletişime de taşıyacaktır. Ayrıca halen saptanan yalnız görüşlerdeki bu farklar, davranışlara yansıtıldığında daha da büyüyebilir.

Gencin sosyal alanlarla ilgili bölümlerde okuması görüşlerini birçok faktörde çağdaşlaştırmaktadır. Ayrıca son sınıfa gelenlerin de görüşleri daha çağdaştır. Birinci sınıflarda da ortalamalar iki ve üçe kıyasla daha yüksek değerler göstermektedir. Bu sonuç, yeni nesillerin daha çağdaş görüşlere sahip olduğunu düşündürülebilir.

Gençlerin kentsel yörelerden gelmesi görüşlerini çağdaşlaştırmaktadır. Ancak Doğu Anadolu'dan gelenlerin Akdeniz ve Ege, Marmara kadar yüksek değerler vermesi ilginçtir. Bu bölgede alevi ailelerin çoğunlukta olmasının, babalık rolünde daha çağdaş tutumlara yol açmış olacağı düşünülebilir. Benzer şekilde baba mesleğinde de bazı ölçeklerde tarım işçilerinin çocukları daha çağdaş görüşler vermişlerdir. Salt gelir düzeyinin artışı tüm faktörlerde çağdaşlaşma getirmemiştir. Gelirin artışı G-KADIN/ERKEK DOĞAL FARK (2.) ve G-KARAR VERMEDE ETKİNLİK (7.) ortalamalarında gelenekselliği artırmaktadır. Gelir düzeyi arttıkça kadın erkek arasındaki doğal farklılıklara inanç ve babanın yetkisinin artması yolunda değişim görülmektedir. Ancak gelire kadın erkek arasında paylaşımda artmaktadır. Babanın annenin eğitimi ancak bazı baba rolü faktörleri üzerinde etkili olmuştur. Annenin eğitimi, kadın erkek işlev farkı, çocuk bakımı konusunda paylaşımda etkili görülmüştür. Baba eğitimi ise kadın erkek arasındaki doğal farklılıklar olduğu inancında değişime yol açmıştır.

Baba mesleği ve eğitim düzeyi yüksek gruplar daha çağdaş görüşler sergilerken, büyük ticaret işletme sahibi babaları olanlar, daha geleneksel görüşler göstermektedirler.

Ailenin geleneksel ya da modern kuruluşunda genel baba rolüne ilişkin ortalamalar yükselirken ortada yer alan yarı geleneksel yarı modern olanlarda çağdaşlaşma en düşük değerler göstermiştir.

Gencin babasının babalık uygulamasını değerlendirmesinin, kendi babalık görüşleri üzerinde etkisi yalnızca sınırlı bazı boyutlarda olmuştur. Babasının karar ve yetkisini dağıtması genelde gencin daha çağdaş babalık rolüne sahip olması ile ilişkili denebilir. Ayrıca babanın paylaşımcı olması, saygı ve otorite alanında çağdaş görüşlere sahip olması ve sevgisini açıkça ortaya koyması, gencin kadın erkek doğal farklılığı konusundaki görüşlerinde çağdaşlaşmasıyla ilişkili bulunmuştur. Babanın sevgisini göstermesi babanın gücü konusunda daha çağdaş görüşlere yol açmıştır. Babanın karar yetkisini dağıtması çocuğun bakım ve yetiştirilmesinde gencin daha paylaşımcı görüşleri ile ilişkilidir. İlginç bir sonuç babanın çocuğunu aşırı mükemmeliyetçi, çevre ve topluma aşırı değer vererek ve eğitimi önemseyerek yetiştiren tutumu gencin görüşünde babanın çocukların eğitimine olan ilgisini düşürücü bir rol oynadığı izlenimini vermektedir. G-ÇOCUK EĞİTİMİNE İLĞİ (9.) ve B-EGİTİME VE TOPLUMA ÖNEM (3.) arası negatif ilişki bunu ifade etmektedir. Babanın eğitime önem verir ve mükemmeliyetçi algılanması gençlerin babanın çocukların eğitimi ile ilgilenmesini daha az istemelerine yol açmaktadır. Ayrıca babanın boş zamanını aile ile geçirmesi, B-BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME (6.), gencin G-BABANIN GÜCÜ (4.) konusundaki değerlendirmesinin daha geleneksel olmasına, güce ve otoriteye önem vermesine yol açmaktadır. Baba ile daha çok birlikte olan genç onun disiplin uygulamasından da daha çok etkilenmekte ve baba rolünü daha disiplinli ve güçlü değerlendirmektedir. Belki de çocukları ile birlikte vakit geçiren ve otoriter bir baba, baba rolünün güçlü, disiplinli olması özelliğini çocuklarına daha kolay, ilgili ve sıcak bir yolla aktarmakta örnek olmaktadır.

Babanın paylaşımcı, saygı ve otoriteye aşırı değer vermeyen, gücünü dağıtan tutumu, gencin görüşünde, kız erkek ve çocuk eğitimine verilen önemi arttırmaktadır. Babanın yeniliklere, yeni uygulamalara açık tutumu, gencin baba rolünü sınırlı değil geniş çok boyutlu bir rol olarak algılamasına yol açmaktadır.

Gençlerin genel olarak baba rolüne bakışları buldukları bölümde değişime uğramaktadır. Ayrıca sosyal bilimlerde ilgili bölümlerde bu değişim daha da büyüktür. Bu nedenle Fen, Mühendislik, Tıp, İlahiyat ve benzeri fakültelere de sosyal bilimlerle ilgili derslerin konulması değişim getirebilir izlenimini uyandırmaktadır. Bundan sonraki araştırmalarda baba rolünün derinliğine incelenmesi ve genç babaların, baba olarak nasıl bir tutum ve uygulama içinde olduğunun sorgulanması daha gerçeğe yakın yararlı bilgiler sunabilir.

KAYNAKLAR

- Collins, W. A. Ve Russell, G. (1991). Mother-Child and Father-Child Relations in Middle childhood and adolescence: A Developmental Analysis. *Developmental Review*. 11, 99-136.
- Harris, K. M. ve Marmer, J. K. (1996). Poverty, Paternal Involvement, and Adolescent Well-being. *Journal of Family Issues*. 17, 5, 614-640.
- Hortaçsu, N. (1989). Targets of communication during adolescence. *Journal of Adolescence*.
- Hortaçsu, N. Oral, A. ve Gültekin, Y. Y. (1991). Factors Affecting Relationship of Turkish Adolescents with Parents and same-sex friends. *The journal of Social Psychology*. 13, 3, 413-426.
- Hightower, E. (1990). Adolescent interpersonal and familial precursors of positive mental health at midlife. *Journal of Youth and Adolescence*. 19, 257-275.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1982). Sex roles, value of children and fertility in Turkey. Ç. Kağıtçıbaşı (Editor). *Sex Roles, Family, and Community in Turkey* (içinde). Bloomington: Indiana University Press.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1990). *İnsan, Aile, Kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Karadayı, F. (1992). Ailenin bazı sosyoekonomik nitelikleri anababa ile ilişkiler ve anababa tutum algısının üniversite gençlerinin olumsuz psikolojik belirtisine etkisi. *Ç.Ü.Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Lamb, M. (1981). *The Role of the Father in Child Development*. NewYork: John Wiley and Sons Publisher.
- Le Croy, C. W. (1988). Parent-Adolescent Intimacy: Intimacy: Impact on Adolescent functioning. *Adolescence*, 23, 89, 137-147.
- Maccoby, E. E. Ve Martin, J. A. (1983). *Socialization in the Context of the Family: Parent-child interaction*. E. M. Hetherington (Editörler). Handbook of child Psychology. NewYork: Wiley, 1-102.
- Minton, C. ve Pasley, K. (1996). Fathers, parenting role identity and father involvement: A comparison of nondivorced and divorced, non resident fathers. *Journal of Family Issues*. 17, 1, 26-45.
- Noller, P. Ve Bagi, S. (1985). Parent-adolescent communication. *Journal of Adolescence*. 8, 125-144.
- Parke, R. D. (1996). *Fatherhood*. Massachusetts: Harvard University Press.
- Phares, V. (1992). Where's Poppa? The Relative lack of attention to the Role of fathers in child and adolescent psychopathology. *American Psychologist*. 47, 5, 656-664.
- Phares, V. ve Compas, B. E. (1992). The role of fathers in child and adolescent psychopathology. Make room for daddy. *Psychological Bulletin*. 111, 3, 387-412.
- Sorenson, A. M. Ve Browfield, D. (1991). The measurement of parental influence. Assessing Relative effects of Father and Mother. *Sociological Methods and Research*. 19, 4, 511- 535.
- Volkan, V. D. ve Çevik, A. (1989). Turkish fathers and their families: *A Study of Fathers and Their Families in a Transition Society, Fathers and Their Families*

(içinde). S. H. Cath, A. Grurwitt ve L. Gunsberg (editörler). Hill sdale, NJ: The Analytic Press.

Schiarnberg, L. B. (1988). *Child and Adolescent Development*. NewYork: Macmillan Publishing Company.

Williams, E. Radin, N. ve Coggins, K. (1996). Paternal involvement in child rearing and the school performance of Ojibuwa Children: An Exploratory Study. *Merrill-Palmer Quarterly*, 4, 578-595.